

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **J. V.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne ze dne 21. 7. 2016, č. j. MPSV-2016/143673-924/2, sp. zn. SZ/MPSV-2016/143673-924,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 21. 7. 2016, č. j. MPSV-2016/143673-924/2, sp. zn. SZ/MPSV-2016/143673-924 bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) odvolání zamítnuto a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky ve Zlíně ze dne 26. 5. 2016, č. j. 33600/2016/ZLI (dále též „správní orgán I. stupně“) bylo potvrzeno.

Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 29. 4. 2016 nebyl žalobci přiznán příspěvek na živobytí v souladu s ust. § 2 odst. 1, § 61, § 63, § 67 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZPHN“) a v souladu se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“).

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž rozhodl žalovaný dne 21. 7. 2016, rozhodnutí je předmětem soudního přezkumu.

Žalobce podal dne 30. 9. 2016 žalobu, v níž nesouhlasil s napadeným rozhodnutím. Jeho žalobní argumentace se v podstatě ztotožňovala s obsahem odvolání, kdy poukázal na opakované porušování zákona o hmotné nouzi ze strany správního orgánu, tj. Úřadu práce ČR – krajská pobočka ve Zlíně, kde jeho pracovníci zneužívají svého postavení svým konáním, kterým jej opakovaně ohrožují na životě, ačkoliv je jim známa jeho svízelná sociální situace. Správní orgán zneužívá svého postavení ve věcech základního nároku pro nevyplácení dávek základních životních potřeb, čímž mu vznikají další soudní spory ve věcech vyplývajících ze správních rozhodnutí. Stěžoval si, že i žalovaný opakovaně vůči němu postupuje v rozporu s Ústavou ČR tím, že opakovaně porušuje jeho základní lidská práva.

Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 15. 11. 2016 uvedl genezi správního spisu i právní závěr, o který opřel rozhodnutí správní orgán I. stupně i žalovaný. K žalobním námitkám, které se týkaly především výhrad žalobce vůči jednání a konání úředních osob správních orgánů, žalovaný uvedl, že zaměstnanci správního orgánu řešící pomoc v hmotné nouzi jsou dle ust. § 63 odst. 1 ZPHN oprávněni provádět sociální šetření za účelem ověření rozhodných skutečností pro nárok na dávky pomoci v hmotné nouzi, přičemž jeho provádění vychází z platných právních předpisů. Úřad práce je povinen respektovat platné právní předpisy a v případě, že žadatel o dávku pomoci v hmotné nouzi nedá souhlas k provedení sociálního šetření, tak jak v případě žalobce, je oprávněn dle citovaného právního ustanovení dávku pomoci v hmotné nouzi nepřiznat. Žalovaný na základě uvedeného byl přesvědčen, že byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro soulad úkonu s požadavky uvedenými v právních předpisech, a že rozhodl v souladu se zákony, tudíž navrhl, aby žaloba jako nedůvodná byla zamítnuta.

Ve správním spise se nachází žádost žalobce o příspěvek na živobytí podaná dne 29. 4. 2016 na Úřadu práce ČR – krajská pobočka ve Zlíně, kterou žádal jmenovaný o přiznání této dávky. K žádosti připojil prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech, z něhož vyplývá, že má vlastní nemovitost sloužící k jeho bydlení v hodnotě 100.000 Kč v obci, dále informaci o užívaném bytu s vyčíslením skutečné výše nákladů (1.500 Kč měsíčně), doklad o výši měsíčních příjmů (bez příjmu). Dále ve spise se nachází udělení souhlasu s provedením sociálního šetření a poučení žadatele o dávku dle § 63 ZPHN ze dne 29. 4. 2016 vlastnoručně podepsané žalobce, v němž po poučení uvedl: „*Plně nesouhlasím se sociálním šetřením, jelikož se jedná o ochranu svobody jednotlivce dle Ústavy ČR. Jedná se o porušování domovní svobody (čl. 12 Listiny základních práv a svobod), což je nedotknutelnost obydlí a (čl. 41 Listiny základních práv a svobod).*“ Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 26. 5. 2016, č. j. 33600/2016/ZLI, sp. zn. UP/98626/2016/HN nebyl přiznán žalobci příspěvek na živobytí s odůvodněním, že v období od ledna 2016 do března 2016 neměl žádný příjem, je vlastníkem nemovitosti sloužící k bydlení v obci ..., jejíž hodnota je 100.000 Kč, skutečné náklady na bydlení, tzn. služby bezprostředně spojené s užíváním bytu 1.500 Kč, což však nedoložil, SIPO ani jiným dokladem o úhradě. Vzhledem k tomu, že však neumožnil provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku nebo její výši, jak vyplývá z § 63 ZPHN, byla žádost o dávku zamítnuta. Dne 8. 6. 2016 podal odvolání, o němž žalovaný rozhodl dne 21. 7. 2016.

Vzhledem ke splnění zákonných podmínek dle § 51 odst. 1 s.ř.s. soud věc rozhodl bez nařízení jednání.

Právní posouzení:

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále též „s.ř.s.“), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Soud přezkoumal obě napadená správní rozhodnutí, jakož i řízení předcházející jejich vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Žaloba není důvodná.

Soud při svém rozhodování vycházel z následujících skutečností, úvah a závěrů:

Přednostně se zabýval posouzením přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, resp. nepřezkoumatelnosti tohoto rozhodnutí, neboť se jedná o tak závažnou vadu, že se jí musí zabývat i z úřední povinnosti. Je-li totiž správní rozhodnutí nepřezkoumatelné, lze jen stěží uvažovat o jeho přezkumu správním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, kdy nepřezkoumatelné rozhodnutí logicky nelze věcně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí tedy obvykle bývá překážkou posouzení důvodnosti dalších žalobních námitek, což však v daném případě nenastalo.

K nepřezkoumatelnosti správních rozhodnutí pro nedostatek důvodů uvedl Vrchní soud v Praze v rozsudku ze dne 26. 2. 1993, sp. zn. 6 A 48/92, SJS 27/0, SP č. 27/1994, že *„Z odůvodnění rozhodnutí musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné, nebo jinými řádně provedenými důkazy za vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej případně vedly k uložení sankce v konkrétní výši. Z odůvodnění správního rozhodnutí musí jednoznačně vyplývat, že se správní orgán posuzovanou věcí zabýval, neopomenul žádné účastnickovy námitky a přihlédl i k námitkám strany druhé. Užití argumenty a úvahy správního orgánu nesmí vzbudit pochybnosti o jeho nezávislosti a odbornosti. Z odůvodnění musí plynout vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle.“*

Při výkladu pojmu „nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu“ vyšel zdejší soud dále i z konstantní judikatury vztahující se k nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí, která je shrnuta např. v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 2 As 85/2011-170 všechny rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz), kde je mj. uvedeno: *„K vymezení rozsahu přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí přispěl Ústavní soud, který např. v nálezu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, publ. ve Sb.n.u. ÚS, svazek 45,*

nález 64, str. 77, vyslovil, že odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval soud při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena.“ Ústavní soud rovněž v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (dostupný na nalus.usoud.cz) také konstatoval: „Soudy jsou povinny své rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“ V tomto nálezu Ústavní soud dále vyslovil, že „... je-li povinností krajských soudů vyplývající z práva na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod to, aby se vypořádaly i s námitkami žalobců uplatněnými opožděně, a to z pohledu včasnosti jejich uplatnění, tím spíše je dána povinnost krajských soudů vypořádat se s námitkami uplatněnými v žalobě, tedy řádně a včas“. Z konstantní judikatury Ústavního soudu (např. nález ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 3, nález 34, str. 257, a nález ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 8, nález 85, str. 287) také vyplývá, že jedním z požadavků vyplývajících z práva na spravedlivý proces a z principů právního státu je povinnost soudů svá rozhodnutí odůvodnit. Ve správním soudnictví nachází tato zásada vyjádření v ustanovení § 54 odst. 2 s.ř.s. Z odůvodnění rozsudku musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelné, protože by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Také Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích opakovaně vyslovil, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s.ř.s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, a také rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, www.nssoud.cz). Obdobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2007, č. j. 1 Afs 53/2007-34 (dostupný na www.nssoud.cz), bylo vysloveno, že „... je povinností soudu stranám sporu ozřejmit, jakými úsudky byl veden a k jakým závěrům dospěl“. V této souvislosti lze také poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, dostupný na www.nssoud.cz, v němž se uvádí, že v situaci, kdy „... je část odůvodnění rozsudku krajského soudu, v níž se měl krajský soud vyjádřit ke skutkovým a právním otázkám vyplývajícím z uplatněných žalobních bodů, tvořena z valné části toliko pasážemi převzatými bez dalšího komentáře z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž by krajský soud zároveň vyložil, jaký význam mají tyto převzaté závěry pro jeho rozhodnutí ve věci, je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů“. Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost pak lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by

se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS). Také správní rozhodnutí lze považovat za nepřezkoumatelné buď pro nedostatek důvodů, nebo pro nesrozumitelnost. Stejně závěry je třeba zásadně vztáhnout i na rozhodnutí správních orgánů.

Optikou shora uvedeného na základě nastoleného právního režimu soud konstatuje, že nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí zjištěna nebyla.

Pro vyhodnocení předmětné žaloby má klíčový význam díkce § 63 odst. 1 ZPHN, dle kterého jsou „*zaměstnanci orgánu pomoci v hmotné nouzi na základě souhlasu žadatele o dávku, příjemce dávky a osob společně posuzovaných oprávnění v souvislosti s plněním úkolu podle tohoto zákona vstupovat do obydlí, v němž tyto osoby žijí, a to s cílem provádět sociální šetření. Oprávnění k této činnosti jsou povinni prokázat služebním průkazem společně se zvláštním oprávněním vydaným příslušným orgánem pomoci v hmotné nouzi jako doložkou služebního průkazu. Toto zvláštní oprávnění obsahuje označení účelu vydání, číslo služebního průkazu, jméno, popř. jména a příjmení zaměstnance a identifikační údaje vydávajícího orgánu pomoci v hmotné nouzi. O sociálním šetření podle věty první se vždy učiní záznam ve spise.*“

Z ust. § 63 odst. 2 ZPHN vyplývá, že „*pokud žadatel o dávku, příjemce dávky nebo osoba společně posuzovaná tím, že nedají souhlas se vstupem do obydlí, znemožní provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo její výši, může jím být žádost o dávku zamítnuta nebo dávka odejmuta, popř. snížena její výše.*“

Na základě skutkového stavu věci je zřejmo, že žadatel o dávku odmítl poskytnout souhlas s provedením sociálního šetření, úřad práce tak nemohl vyhodnotit stav hmotné nouze pro nárok na dávku příspěvek na živobytí, prošetřit okruh společně posuzovaných osob a celkové sociální a majetkové poměry žadatele. Tím, že žadatel nedal souhlas se vstupem do obydlí, znemožnil tak provedení sociálního šetření k ověření skutečností rozhodných pro dávku. V postupu správního orgánu proto nebyly shledány vady, které by měly za následek nezákonnost rozhodnutí, neboť správní orgán se řídil právním režimem § 2 odst. 1 správního řádu, dle kterého „*správní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“ Nejedná se proto ze strany správního orgánu o zneužití pravomoci úřední osoby, ani o trestný čin, námitky žalobce tudíž proti postupu a jednání pracovníků správního orgánu byly liché.

Soud nepochybně, že žadatel o dávku se mohl dostat do tíživé životní situace, avšak vzhledem k tomu, že neposkytl dostatečnou součinnost úřadu práce za účelem ověření jeho celkových sociálních a majetkových poměrů formou sociálního šetření, kdy pracovníci úřadu práce jsou **povinni** ve smyslu citovaného právního ustanovení ZPHN toto šetření k ověření skutečností rozhodných pro nárok na dávku nebo jeho výši provádět, naopak sám **žadatel výslovně prohlásil, že nesouhlasí s tímto šetřením**, zbavil se tak možnosti vyhodnocení stavu hmotné nouze pro nárok na uvedenou dávku a prošetření jeho celkových sociálních a majetkových poměrů. Jelikož soud neshledal pochybení v postupu správních orgánů, jejich postup nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek, v odůvodnění rozhodnutí

jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z uvedených důkazů, nebyly shledány důvody k vyhovění žalobcových námitek, a proto dle § 78 odst. 7 s.ř.s. byla žaloba zamítnuta.

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Ve věci byl plně úspěšný žalovaný, který však neměl právo na náhradu nákladů řízení dle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce ve věci byl neúspěšný, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Brně dne 12. října 2017

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. Z.